

z dnia 19 kwietnia 2011 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar w Rodzinie na lata 2011-2013**

Na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm) oraz art.6 ust.1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn.zm)

**Rada Gminy Grodzisko Dolne uchwala co następuje:**

**§ 1.**

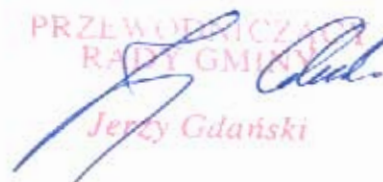
Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar w rodzinie na lata 2011- 2013, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

**§ 2.**

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Grodzisko Dolne.

**§ 3.**

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY  
RADY GMINY  
  
Jerzy Gdański

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY  
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2011-2013**

***GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY  
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY  
W RODZINIE NA LATA 2011-2013***

*„Przemoc nie jest oznaką siły, lecz słabości” – ks. Jerzy Popiełuszko*

## I. Założenia ogólne.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy (Dz. U. 05.180.1493 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.).

**Rodzina** jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrz rodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi. Nikt w rodzinie nie zasługuje na przemoc. Jest nieprawdą, że bite dziecko staje się bardziej posłuszne, maltretowana żona nie zdradza, a poniewierany mąż bardziej dba o rodzinę. Przemoc upokarza, powoduje cierpienie i nieobliczalne szkody, rodzi nienawiść i pragnienie odwetu, tworzy błędne koło w stosunkach międzyludzkich i wcześniej czy później odbija się negatywnie. Nie ma w przemocy niczego, co w cywilizowanym świecie przemawiałoby za jej stosowaniem, co byłoby warte polecenia. Powszechne postrzeganie przemocy opiera się na założeniu, że jest to każdy akt godzący w osobistą wolność jednostki, zmuszanie jednostki do zachowań niezgodnych z jej własną wolą.

**Przemoc domowa jest przestępstwem. Reguluje to m.in. Art. 207 § 1 Kodeksu karnego „Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan fizyczny lub psychiczny podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat”.**

## II. Charakterystyka zjawiska przemocy

### 1. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Grodzisko Dolne.

W celu zdiagnozowania zjawiska przemocy, w tym przemocy w rodzinie wykorzystano dane Posterunku Policji w Grodzisku Dolnym oraz dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Dolnym. Do najczęstszych przejawów przemocy na terenie Gminy Grodzisko Dolne należą: awantury domowe, w tym awantury pod wpływem alkoholu, pobicia, poniżania, wyzwiska, zastraszanie, przemoc ekonomiczna. Ofiarami są zwykle współmałżonkowie, dzieci, osoby niepełnosprawne, starsze. Najczęściej podejmowane działania, to interwencja, informacja, edukacja, wsparcie emocjonalne, świadczenia pieniężne, informacja o możliwości skorzystania z pomocy innych instytucji zajmujących się przemocą w rodzinie. W 2009r. zjawisko przemocy występowało w 20 rodzinach, natomiast w 2010r. w 16. W 2009 r. GOPS w Grodzisku Dolnym udzielił pomocy finansowej 3 rodzinom, natomiast w 2010 r. 1 rodzinie z powodu przemocy w rodzinie.

Rok	2009	2010
<b>Ilość interwencji domowych ogółem</b>	43	71
W tym dotyczących przemocy w rodzinie	10	20
Z tego sporządzonych niebieskich kart	10	20
<b>Liczba pokrzywdzonych ogółem</b>	7	16
W tym:		
Kobiet	7	14
Mężczyzn	0	2
Dzieci	0	0
<b>Wszczęte postępowania karne z art. 207 § 1 KK</b>	9	6
W tym zakończone wniesieniem aktu oskarżenia do sądu	2	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Posterunku Policji w Grodzisku Dolnym.

Pomimo, że problem przemocy w rodzinie na terenie gminy Grodzisko Dolne nie jest zjawiskiem dużym, to jednak nie należy marginalizować i przemilczać tego problemu. Konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społecznej dostarczającej wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemem. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej zarówno sprawcom jak i ofiarom przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci. Skuteczne przeciwdziałanie i zwalczanie przemocy w rodzinie wymaga współpracy różnych służb i budowania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

## 2. Definicja przemocy:

- wg Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przez przemoc w rodzinie należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członka rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

## 3. Cechy przemocy:

- Przemoc jest procesem, który nie pojawia się znienacka;
- Przemoc jest cykliczna, ma tendencje do powtarzania się;
- Przemoc eskaluje, nie zatrzymana przybiera na sile;
- Przemoc toczy się w wymiarze dominacja i uległość, gdyż osoba stosująca przemoc (potocznie zwana sprawcą) dąży do uzyskania totalnej dominacji nad osobą doznającą przemocy (potocznie zwaną ofiarą);
- Przemoc jest zjawiskiem zależnym od udziału człowieka;
- Przemoc przejawia się w różnych formach.

## 4. Rodzaje przemocy:

- a) **Przemoc fizyczna** – to zamierzone działanie człowieka, zwrócone przeciwko fizyczności członka rodziny, niosące ryzyko uszkodzenia ciała. To m.in.: bicie,

popychanie, torturowanie, policzkowanie, uderzenie pięścią, kopanie, drapanie, plucie, szarpanie za włosy, gryzienie, wykręcanie rąk, duszenie, okaleczenie, przypalanie papierosem, rzucanie przedmiotami, napaść, uwięzienie, i wszelkie inne działania które wywołują ból i strach.

- b) **Przemoc psychiczna** – to działanie mające na celu pozbawienie ofiary zaufania do siebie samej tak, aby czuła się samotna i zależna tylko od agresora. Najczęściej są to groźby, przymus, upokarzanie, zastraszanie, poniżanie, szantaż emocjonalny, wyzywanie, obwinianie, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, manipulowanie poczuciem winy, karanie przez odmowę uczuć, odmawianie współżycia seksualnego, wyśmiewanie, zawstydzanie, kontrolowanie lub utrudnianie kontaktów z innymi, zabranianie korzystania z telefonu, samochodu, narzucanie własnych poglądów, brak szacunku, stała krytyka, wymaganie bezwzględnego posłuszeństwa.
- c) **Przemoc seksualna** – to m. in. wymuszanie pożycia seksualnego, aktywności seksualnej, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia, krytyka zachowań seksualnych, zmuszanie do oglądania filmów lub gazet pornograficznych, straszenie gwałtem, gwałt, rozbieranie z zastosowaniem przemocy fizycznej.
- d) **Przemoc ekonomiczna** – to zabieranie zarobionych pieniędzy, odmawianie możliwości pracy, brak zaspokajania potrzeb materialnych, kontrola wydawania pieniędzy.

## 5. Fazy cyklu przemocy

Dla zrozumienia dlaczego tak trudno osobom doznającym przemocy zmienić swoją sytuację ważne jest przyjrzenie się specyfice relacji między osobą stosującą przemoc, a ofiarą. Zdecydowana większość ofiar nie doświadcza przemocy w sposób ciągły. Przemoc ma bowiem cykliczny charakter. Obecność tych cykli lepiej wyjaśnia proces wiktyimizacji osób doznających przemocy, a także pojawiający się w ich zachowaniu syndrom wyuczonej bezradności. W cyklu przemocy występują trzy niezależne fazy, zmienne pod względem swej intensywności i czasu trwania:

a) **faza narastania napięcia** (inaczej tworzenia i budowania napięcia) to pierwsza faza cyklu,

b) **faza gwałtownej przemocy** (inaczej wybuchu, incydentów bicia) to druga faza ; agresja w tej fazie może być zagrażająca dla zdrowia i życia ofiary, moment zakończenia aktu przemocy zależy wyłącznie od sprawcy i nie ma żadnego związku z zachowaniem „ofiary” (sygnały jej bólu i cierpienia nie wyciszają agresji),

c) **faza „miodowego miesiąca”** (inaczej uspokojenia i miłości) to trzecia faza w czasie, której sprawca między innymi często obiecuje, że już nigdy więcej nie skrzywdzi ofiary lub po prostu zachowuje się jakby przemoc nigdy nie miała miejsca; faza ta jest przemijająca i rozpoczyna się znowu faza narastania napięcia.

Faza „miodowego miesiąca” zatrzymuje ofiarę w sytuacji przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Prawdziwe zagrożenie, jakie niesie ze sobą ta faza jest związane z tym, że przemoc w następnym cyklu zazwyczaj jest gwałtowniejsza i za każdym razem narasta. Jeśli już raz doszło do użycia przemocy, będzie się ona powtarzać dopóki nie będzie przerwana, najczęściej przez interwencję z zewnątrz.

Szczególnie uderza przemoc wobec dzieci. Obecnie rozpoznaje się siedem rodzajów przemocy wobec dzieci:

- przemoc fizyczna,
- przemoc psychiczna,
- przemoc seksualna,
- zaniedbanie – niezaspokajanie potrzeb dziecka niezbędnych dla jego prawidłowego rozwoju obejmuje zarówno jego sferę psychiczną, jak i fizyczną
- zaniedbanie prenatalne,
- wykorzystanie rytualne – powiązane z określonym kultem lub religią. Głównie chodzi o przemoc seksualną, fizyczną, psychiczną.

#### **6. Czynniki uruchamiające przemoc:**

- **środowiskowe:** akceptowanie przemocy, przemoc to wzorzec utrwalony w życiu rodzin w otaczającym środowisku, przechodzący z pokolenia na pokolenie, niejako dziedzicznie;
- **społeczno-kulturowe:** systemy rodzinne, wzorce kulturowe zezwalające na przemoc;
- **substancje chemiczne:** alkohol, narkotyki, torują drogę do przemocy, osłabiają zdolność do samokontroli, stymulują i pobudzają do działania. Alkohol nie jest bezpośrednią przyczyną przemocy, lecz raczej usprawiedliwieniem dla jej stosowania!

---

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

na lata 2011-2013



## 7. Rola stereotypów i przekonań.

Stereotypy, które głęboko zapuszczają swoje korzenie i fałszują rzeczywistość są kolejną groźną pułapką. Przyjmowanie ich następuje ze szczególną łatwością, wtedy gdy nie napotykają żadnych przeciwstawnych sądów. Zniewalający wpływ ich powszechności pochodzi także z sugestywnej mocy powtarzania, szczególnie gdy nie tylko słuchamy powtórzeń całego środowiska, ale i sami powtarzamy. Uwalnianie się od stereotypów utrudnione jest przez fakt, że fałszywe założenia są często przekonaniem charakterystycznymi dla całego środowiska lub danej epoki. Obejmują one różnorodne obszary codziennego życia, m.in. podział ról w domu, przywileje związane z płcią ....itp. Osobom żyjącym w środowisku, gdzie panuje przyzwolenie na wyzwiska i bicie jest o wiele trudniej przeciwstawić się takiemu traktowaniu niż tym, których otoczenie takich zachowań nie aprobuje. Z punktu widzenia problemu przemocy za najgroźniejsze uważa się stereotypy:

1. usprawiedliwiające przemoc np. „ jak chłop baby nie bije to jej wątroba gnije”, „jak się ciebie nie będą bać, to się z ciebie będą śmiać”, „ tylek nie szklanka.....”, „ mnie też bili i wyrosłem na porządnego człowieka”;
2. przenoszące odpowiedzialność za przemoc na ofiary np. „widziały gały co brały”, „sama sobie winna ”, „ kobieta odpowiada za ognisko domowe ”;
3. przekonania izolujące ofiary np. „nie mów nikomu co się dzieje w domu”.

## 8. Skutki przemocy.

Przemoc może spowodować oprócz szkód fizycznych również trwałe i rozległe następstwa w psychice człowieka. Z powodu wielu następstw takich doświadczeń, cierpią nie tylko ci którzy są ofiarami, ale również bezsilni świadkowie obserwujący akty przemocy tj. najczęściej dzieci.

Tego typu doświadczenia uczą agresywnego stylu zachowania, zwiększają pobudzenie w sytuacjach z elementami agresji, zmniejszają opór przed agresywnym zachowaniem, zaburzają poglądy na rozwiązywanie konfliktów i zmniejszają wrażliwość na agresywne zachowania. Przemoc domowa niszczy cały system rodzinny i niesie ze sobą ryzyko dziedziczenia przez dzieci zachowań przemocowych i powielania ich w dorosłym życiu. Niezwalczana przemoc przybiera na sile, utrwała się niosąc konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa. Koszty przemocy domowej ponoszą zarówno jednostki,

jak i społeczeństwo. Są to także koszty ekonomiczne, związane ze świadczeniami medycznymi dla jej ofiar.

### III

## PROGRAM

### Cel główny programu

Stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w zjawisko przemocy.

### Cele szczegółowe i zadania

#### 1. Koordynacja działań lokalnych podmiotów.

**Zadanie 1:** Stworzenie Interdyscyplinarnego Zespołu do Spraw Przeciwdziałania przemocy w Rodzinie.

**Cel powołania zespołu:** szybsze i skuteczniejsze podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowanie i realizacja działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia,
- organizacji pozarządowych,
- kuratorzy sądowi.

W skład ZI mogą wchodzić także prokuratorzy oraz przedstawiciele podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W przypadku wystąpienia problemu związanego z przemocą w rodzinie powoływane będą grupy robocze, składające się z osób reprezentujących powyżej wymienione instytucje. Prace w grupach roboczych prowadzone będą w zależności od potrzeb zgłaszanych przez Zespół Interdyscyplinarny. Interwencja w rodzinie, w której zgłoszono przemoc będzie opierała się

o procedurę „Niebieskiej Karty”. Zespół Interdyscyplinarny będzie realizował zadania wynikające z Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Wójt Gminy Grodzisko Dolne powoła w drodze zarządzenia Interdyscyplinarny Zespół do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

## **2. Systematyczna edukacja środowiska lokalnego.**

**Zadanie 1:** Przygotowanie i udostępnienie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym.

Cel realizacji zadania: ułatwienie dostępu do podstawowych informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców Gminy.

Realizacja zadania:

- a) Utworzenie gablot informacyjnych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, Urzędzie Gminy Grodzisko Dolne zawierających informacje o lokalnym systemie wsparcia,
- b) Rozpowszechnienie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy i lokalnego systemu wsparcia dla osób dotkniętych przemocą,
- c) Opublikowanie w Gazecie Grodziskiej informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy,

**Zadanie 2:** Promowanie właściwych sposobów rozwiązywania konfliktów oraz radzenia sobie z agresją.

Cel realizacji zadania:

1. Wyrabianie właściwych sposobów rozwiązywania konfliktów oraz radzenia sobie z agresją wśród dzieci i młodzieży.
2. Wzmocnienie opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach w których istnieje przemoc lub w rodzinach zagrożonych przemocą.

Realizacja zadania:

- prowadzenie zajęć wychowawczych oraz zajęć informacyjno-edukacyjnych w placówkach oświatowo - wychowawczych przez pedagogów,
- realizacja szkolnych konkursów związanych z profilaktyką przemocy,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu

opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą,

- edukacja sprawców przemocy poprzez prowadzenie rozmów interwencyjnych, informowanie o konsekwencjach karnych za stosowanie różnego rodzaju form przemocy.

Wskaźniki osiągniętego celu:

- a) Ilość rozpowszechnionych materiałów o charakterze informacyjno-edukacyjnym,
- b) Liczba publikacji w Gazecie Grodziskiej,
- c) Liczba zajęć edukacyjno-wychowawczych,
- d) Liczba zrealizowanych konkursów związanych z profilaktyką przemocy,
- e) Liczba udzielonych porad rodzinom dotkniętych lub zagrożonych przemocą w rodzinie – ofiarom i sprawcom przemocy.

### **3. Systematyczna edukacja przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie.**

Cel : Podniesienie poziomu wiedzy na temat problemu przemocy w rodzinie grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy.

Realizacja zadania:

- a) udział w specjalistycznych szkoleniach ,
- b) wymiana doświadczeń pomiędzy środowiskami lokalnymi i placówkami, uczestniczenie w konferencjach, naradach, seminariach.

Wskaźnik realizacji celu:

- liczba przeszkolonych osób,
- liczba osób biorących udział w seminariach, konferencjach itp. spotkaniach.

#### **Adresaci programu:**

Program jest skierowany do ogółu mieszkańców Gminy Grodzisko Dolne, w tym szczególnie do tych, którzy są uwikłani w przemoc jako: ofiara, sprawca przemocy lub świadek przemocy.

#### **Realizatorzy:**

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Dolnym,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grodzisku Dolnym,

- Szkoły,
- Policja,
- Placówki opieki zdrowotnej,
- Organizacje pozarządowe, kościoł.

**Finansowanie:**

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar w Rodzinie są środki finansowe z budżetu gminy Grodzisko Dolne, pochodzące z wpływów z tytułu wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Na realizację programu przeznacza się kwotę 5000 zł rocznie.

Program realizowany będzie od dnia jego uchwalenia do 31 grudnia 2013 roku.

Monitoring programu będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach programu od podmiotów zaangażowanych w realizację.

**SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE  
W GMINIE GRODZISKO DOLNE**

